

	<p>ISSN: 2774-0390 (Online)</p> <p>วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร</p> <p>Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University</p> <p>Homepage: https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU</p> <p>E-mail: jmssnr@gmail.com</p>	
---	--	---

**ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย**

Communication skills of school administrators in the Thetsarangsi Multi-School District under the Secondary Educational Service Area Office of Nongkhai

กิตติคุณ จันทร์บิดตา^{1*}, กิจพิณัฐ อุสาโห², สุรางคณา มั่นยานนท์³
Kittikhun Chanthapitda^{1*}, Kitpinit Usaho², Surangkana Manyanon³

1,2,3หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

1,2,3Master of Education Program in Educational Administration, Ratchathani University, Udon Thani Campus

Corresponding author's e-mail: miraclazac1995@gmail.com^{1}, pmgkitpinit@gmail.com²,

surangkana.manyanon@gmail.com³

Received: January 18, 2025

Revised: January 31, 2025.

Accepted: February 7, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง .67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google form ได้รับตอบกลับ 93 คน คิดเป็นร้อยละ 90.29 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านความชัดเจนของสาร และด้านความสามารถของผู้รับสาร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ได้แก่ ผู้บริหารควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิค อธิบายให้ชัดเจน ใช้ประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ เพื่อสื่อสารได้ชัดเจน ฝึกฝนการพูดและเขียนอย่างสม่ำเสมอ โดยขอคำแนะนำจากผู้อื่น ทำความเข้าใจช่องทางสื่อสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ เพื่อเลือกใช้ได้เหมาะสม พิจารณาถึงความสะดวก รวดเร็ว ประสิทธิภาพ สถานที่ เวลา และผู้รับสาร ปรับปรุงช่องทางให้ทันสมัย ศึกษาและทำความเข้าใจประเด็นอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างเนื้อหาถูกต้อง

ครบถ้วน น่าเชื่อถือ เรียงลำดับเนื้อหาให้สมบูรณ์และเป็นเหตุเป็นผล ใช้ภาษาเรียบง่าย ตรงประเด็น เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงภาษาศัพท์เฉพาะที่สร้างความสับสน พร้อมสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศความไว้วางใจกับผู้บริหาร ด้วยการสื่อสารเปิดเผย ชื่อสัตย์ เคารพนับถือ และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร

คำสำคัญ: ทักษะการสื่อสาร, ผู้บริหารโรงเรียน, แนวทางพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were to study level and guidelines development for communication skills of school administrators in the Tesrangsi –Campus Group Under the Office of Nong Khai Secondary Education Service Area Province. The sample group consisted 103 persons. The tool for collecting data was rating scale questionnaire with IOC .67–1.00 and reliability .93. Data were collected via google form with response of 93, 90.29%. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the study found that 1) The communication skills of school administrators were overall at a high level. The aspect with the highest mean was the communication channel aspect, followed by the clarity of information aspect, and the ability of the receiver aspect. The aspect with the lowest mean was the ability of the sender aspect. 2) Guidelines for developing communication skills included avoiding the use of technical jargon, clear explaining with short and simple sentences for effective communication, regular practicing speaking and writing, seeking feedback from others understand various communication channels to choose appropriately considering convenience, speed, efficiency, location, time and the audience. Communication channels should be up- to- date, study and comprehend the topics to create accurate, complete and trustworthy content with sequence content, logical usage and simple language. The guidelines should avoid using confusing technical terms. It should build relationships and a trustworthy atmosphere with the audience through revealing, honest and respectful communication together with emphasizing the involvement of the recipient.

Keywords: communication skills, school administrators, guideline development

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางของการจัดการศึกษาของประเทศไทยในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา ผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานและทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนา และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี, 2548)

ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษายังส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานตามนโยบายให้โรงเรียนมาตรฐานสากล (world – class standard school) ซึ่งการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้ทักษะการสื่อสารที่ดีและชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบและเป็นผู้ดำเนินการนั้นเกิดจากความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพซึ่งเป็นคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลในข้อที่ 3 บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (quality system management) และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ด้านคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถบริหารจัดการโรงเรียนบรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ข้อที่ 2 ผู้บริหารบริหารจัดการด้วยเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ข้อที่ 3 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (academic eadership) ที่มีผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับ ข้อที่ 4 ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการบริหารจัดการ ข้อที่ 5 ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และข้อที่ 6 ผู้บริหารมีประสบการณ์การอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาในระดับชาติ/นานาชาติ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560)

การสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการบริหารจัดการ ด้วยกระบวนการสื่อสารนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างความเข้าใจการจัดปัญหาและความขัดแย้งอันก่อให้เกิดเป็นแนวทางในการดำเนินการและการปฏิบัติงานที่ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในทักษะที่สำคัญยิ่งของผู้บริหาร เพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมพร้อมให้บุคลากรมีความชำนาญในทักษะด้านการสื่อสาร อย่างไรก็ตามในยุคปัจจุบัน หน่วยงานหรือองค์กรขนาดใหญ่ซึ่งมีบุคลากรจำนวนมาก การบริหารเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการแต่ละคนบุคคลย่อมมีความซับซ้อน ซึ่งมีองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนเกิดปัญหาในการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะปัญหาเรื่องช่องทางสำหรับเผยแพร่ข่าวสารที่ล้าสมัย ขาดความน่าสนใจหรือปัญหาการสื่อสารในระดับเดียวกันที่เกิดความไม่เข้าใจ ไม่สามารถปรึกษาตกลงกันได้ ทำให้มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อกัน ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานและภาพลักษณ์ขององค์กร รวมไปถึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาตามมาด้วย ทั้งนี้การสื่อสารในองค์กรเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมการดำเนินการของสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กระบวนการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลโดยปราศจากความขัดแย้ง จึงเป็นภารกิจที่ท้าทายสำหรับผู้บริหาร ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในกระบวนการดำเนินงานด้วยการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จ และมีผลเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในการจูงใจให้บุคลากรเกิดมีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ (ธีรวิฑ์ แพบัว, 2564)

ดังนั้น นอกจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงออกซึ่งการเป็นผู้นำที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีภาวะผู้นำที่ดีและเหมาะสมแล้ว การทำงานที่ดี และการทำงานของคุณครู เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษา สามารถก้าวหน้าไปสู่การแข่งขันกับนานาชาติได้และการจัดการศึกษาเพื่อให้อบรมตามจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยครู เพราะครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพราะคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนจะดีมาน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนของคุณครู เพราะครูเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาที่พร้อมจะนำประเทศไปสู่การพัฒนาให้เจริญ ซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะเป็นผู้จัดระบบการเรียนการสอนโดยตรงให้กับเด็ก และครูมีหน้าที่หลักในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคคลในสังคมให้มีความเจริญ

งอกงาม เป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะมีบทบาทต่อการสร้างคนเพื่อไปพัฒนาสังคมประเทศชาติต่อไป นั่นคือ บทบาทของความเป็นครูที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์ในด้านวิชาการและการใช้ชีวิต การที่ประเทศชาติจะพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองได้นั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานของครู ครูจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการสร้างและพัฒนาเยาวชนเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนด (สุธิกานต์ บริเอก, 2564) ดังนั้น ครูและผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีส่วนขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าว ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกพอใจในงาน ขวัญกำลังใจในการทำงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของครู ที่เรียกว่า “ประสิทธิผลการทำงานของครู” ด้วยเช่นกัน โดยการที่บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน แสดงให้เห็นถึงความผูกพันต่อองค์กรที่บุคลากรมีอยู่โดยจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การยอมรับและยึดมั่นในค่านิยมและเป้าหมายขององค์กร การตั้งใจทุ่มเทความพยายามในงานเพื่อช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จ การมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะรักษาความเป็นสมาชิกภาพขององค์กรไว้ เมื่อบุคลากรได้รับการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน จากผู้บริหารสถานศึกษา และมีความรู้สึกที่ตนเองมีส่วนร่วมในการทำงานให้กับองค์กรที่ตนเป็นสมาชิกอยู่แล้วนั้น บุคลากรจะใช้ความรู้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ปฏิบัติงานเต็มที่ ถ้าบุคลากรรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมในองค์กรสูง ก็จะเกิดความผูกพันต่อองค์กรสูงด้วยเช่นกัน จากการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี อาจขาดความชัดเจนในการสื่อสาร การใช้ภาษาที่คลุมเครือหรือซับซ้อนเกินไป การไม่สามารถอธิบายแนวคิดหรือนโยบายให้เข้าใจง่าย การขาดการเตรียมตัวและวางแผนการสื่อสารล่วงหน้า การขาดข้อมูลที่จำเป็น การไม่เข้าใจผู้ฟังและไม่คำนึงถึงระดับความเข้าใจหรือภูมิหลังของผู้ฟัง การใช้ภาษาหรือศัพท์เฉพาะทางที่ผู้ฟังอาจไม่คุ้นเคย การขาดทักษะการฟังและไม่ให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นหรือข้อสงสัยของผู้อื่น การไม่สามารถตอบคำถามหรือแก้ไขข้อสงสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความเร่งรีบในการสื่อสารข้อมูลมากเกินไปในเวลาจำกัด การไม่ให้เวลาในการทำความเข้าใจหรือซักถาม การขาดการใช้สื่อประกอบหรือใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม ความไม่สอดคล้องระหว่างคำพูดและภาษากายทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ การขาดการติดตามผลและไม่เปิดโอกาสให้ซักถาม ปัญหาด้านอารมณ์และการควบคุมอารมณ์ การขาดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างถ่องแท้ การขาดการปรับตัวตามสถานการณ์ และการขาดการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูและนักเรียนไม่เข้าใจและไม่สามารถปฏิบัติตามได้ และมีการสื่อสารกับชุมชนในลักษณะที่ขาดการมีส่วนร่วม ส่งผลให้ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาส่งผลชุมชนไม่สนับสนุนสถานศึกษา เช่น ไม่บริจาคเงินหรือสิ่งของ ไม่ช่วยดูแลรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษา ไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด หรือจะอยู่รอดและมีความมั่นคง ผู้บริหารต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี และบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ถ้าไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ องค์กรอาจสูญเสียความสามารถในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความมั่นคงในระยะยาว ดังที่สุธิกานต์ บริเอก (2564) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ดีเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถก้าวหน้าไปสู่ความเป็นผู้นำและแข่งขันกับนานาชาติได้ และการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนและมีครูช่วยส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง พัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาและการทำงานของครู นำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

การทบทวนวรรณกรรม

จากการวิจัยเรื่อง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคม โดยผสมผสานความพยายามของมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน (จิตจรุญ ทรงวิทยา, 2561; วรัชชา ลาบุญ, 2563; เลิศดาว กลิ่นศรีสุข, 2555)

ความสำคัญของการบริหารการศึกษายู่ที่การสร้างระบบและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสำเร็จของโรงเรียน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและมีชื่อเสียงไม่ได้มีเพียงการสอนที่ดีเท่านั้น แม้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ แต่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพคือปัจจัยเบื้องหลังที่หล่อหลอมความสำเร็จอย่างยั่งยืน แต่ก็ไม่อาจปฏิเสธบทบาทของฝ่ายบริหารที่มีต่อระบบการศึกษา และการพัฒนานักเรียนโดยรวมได้เพราะการบริหารจะช่วยให้ครูให้ความสำคัญกับการสอน (allows teachers to focus on teaching) ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (promotes accountability) และช่วยสื่อสารให้ทราบถึงการตัดสินใจ (informs decisions) (Mukherjee, 2020)

หลักการบริหารการศึกษา 6 ประการ ประกอบด้วย 1) ประชาธิปไตยในโครงสร้าง (structural democracy) 2) ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน (operational democracy) 3) ความยุติธรรม (justice) 4) ความเท่าเทียมกันของโอกาส (equality of opportunity) 5) ความรอบคอบ (prudence) 6) การปรับตัว ความยืดหยุ่น และความมั่นคง (adaptability flexibility and stability) (วิโรจน์ สารรัตนะ และคณะ, 2561)

ทฤษฎีองค์การและการจัดการสมัยใหม่ กล่าวไว้ว่า มีการจัดการที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานขององค์การ การเติบโตและการดำรงอยู่ต่อไปขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ โลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยี ทำให้องค์การต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัยเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ เพื่อให้เข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสมัยใหม่ ผู้บริหารต้องมีบทบาทด้านต่าง ๆ บทบาทด้านการจัดการของ Mintzberg (Mintzberg's managerial roles) ได้แก่ บทบาทด้านระหว่างบุคคล (interpersonal roles) บทบาทด้านข้อมูล (informational roles) และบทบาทด้านการตัดสินใจ (decisional roles) (ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล, 2563)

ความสำคัญของทักษะการสื่อสาร ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารสถานศึกษานั้นประสบความสำเร็จ เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การสั่งการการดำเนินการต่าง ๆ และเป็น การสร้างแรงบันดาลใจ และความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ทูมเท แรงกายและแรงใจในการดำเนินการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (อิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2562; ศิริวีร์ แพบัว, 2564)

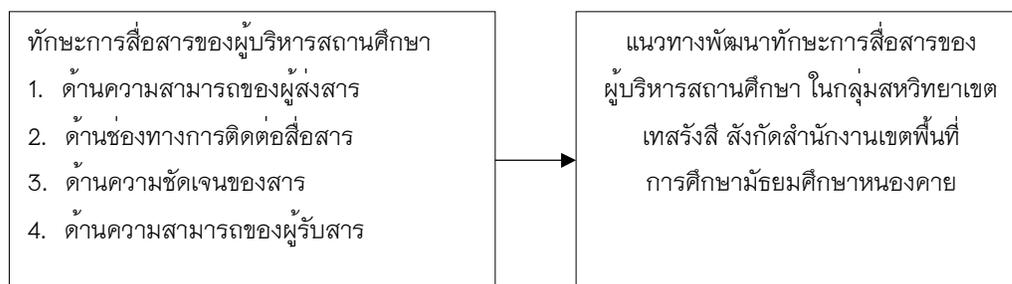
ทักษะการสื่อสารเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ผู้นำหรือผู้บริหารทุกคนไม่ว่าจะระดับใดจำเป็นต้องมี เพื่อให้คนในทีมเข้าใจเป้าหมาย และสามารถเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องที่

จำเป็น ซึ่งผู้นำคนหนึ่งจะแตกต่างจากผู้นำคนอื่นหรือไม่ หนึ่งในนั้นก็คือการพิจารณาว่ามีทักษะการสื่อสารเป็นอย่างไร ซึ่งผู้นำที่มีทักษะในการสื่อสารที่ดีย่อมเป็นผู้นำที่ทุกคนในองค์กรต้องการการสื่อสาร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2560) มี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร 2) ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร 3) ด้านความชัดเจนของสาร และ 4) ด้านความสามารถของผู้รับสาร นำมาปรับประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รายละเอียดดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 6 แห่ง เป็นครู จำนวน 139 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย จำนวน 103 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้มาด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่าย จำแนกตามสถานภาพครูได้ดังนี้ ครูไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 78 คน ครูชำนาญการ จำนวน 11 คน และครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งมีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามแบบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มี 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร จำนวน 5 ข้อ
- 2) ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ
- 3) ด้านความชัดเจนของสาร จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านความสามารถของผู้รับสาร จำนวน 5 ข้อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านมาทำเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อหาแนวทางพัฒนาทักษะการสื่อสารเพิ่มเติมของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3 ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ผ่านแพลตฟอร์ม google form เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งได้รับทางอีเมล จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 90.29 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านที่มีค่าต่ำที่สุดไปจัดทำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างโดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ด้วยตัวเอง เพื่อขอทราบแนวทางพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา มีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) นายสุริยา มะโยธี ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโพธิ์ตากพิทยาคม
- 2) นายวิษณุ อังตระกูล ผู้อำนวยการชำนาญการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสังคมิวิทยา
- 3) นายชำนาญวิทย์ ประเสริฐ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสังคมิวิทยา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

4.2 วิเคราะห์ระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายมี 3 ด้าน ซึ่งค่าถามจะเป็นสถานการณ์ทั่วไป และสถานการณ์ในโรงเรียนให้ครูเลือกตอบตามความคิดเห็นในข้อคำถาม โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

- 4 หมายถึง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามรายด้านโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปแล้วหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นภาพรวมและรายด้าน นำผลการวิเคราะห์มาแปลผล ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ทักษะการสื่อสาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 ระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ด้าน	ทักษะการสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ทักษะการสื่อสาร
1	ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร	3.87	.71	มาก
2	ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร	4.09	.78	มาก
3	ด้านความชัดเจนของสาร	3.94	.85	มาก
4	ด้านความสามารถของผู้รับสาร	3.89	.86	มาก
	ภาพรวม	3.95	.80	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .80) เมื่อพิจารณาพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = .78) รองลงมา คือ ด้านความชัดเจนของสาร ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .85) และด้านความสามารถของผู้รับสาร ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .86) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .71)

แนวทางพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคหรือภาษาเฉพาะทาง เว้นแต่จำเป็นจริง ๆ และควรอธิบายให้ชัดเจนเมื่อต้องใช้ ใช้ประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ แทนประโยคซับซ้อนและยาวเกินไป เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ผักผ่อนการพูดและการเขียนอย่างสม่ำเสมอ โดยขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่น

2. ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารควรทำความเข้าใจถึงช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ ทั้งการสื่อสารแบบเผชิญหน้า โทรศัพท์ อีเมล แอปพลิเคชันสื่อสารต่าง ๆ เพื่อเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสม พิจารณาถึงความสะดวก รวดเร็ว และประสิทธิภาพของแต่ละช่องทาง โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อม เวลา และผู้รับสาร มีการปรับปรุงและพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. ด้านความชัดเจนของสาร มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารควรศึกษาและทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับหัวข้อหรือประเด็นที่จะสื่อสาร เพื่อให้สามารถสร้างเนื้อหาที่ถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ ลำดับและเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์และเป็นเหตุเป็นผลก่อนการสื่อสาร ใช้ภาษาที่เรียบง่าย ตรงประเด็น และเข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาพิสดาร หรือศัพท์เฉพาะที่อาจสร้างความสับสน

4. ด้านความสามารถของผู้รับสาร มีแนวทางดังนี้ ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศแห่งความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและผู้รับสาร โดยการสื่อสารอย่างเปิดเผย ซื่อสัตย์ และเคารพนับถือกัน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในการแสดงความคิดเห็น เสนอข้อเสนอนะ และตัดสินใจร่วมกัน สร้างบรรยากาศของการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีสัมมาคารวะ ซึ่งจะทำให้ผู้รับสารรู้สึกได้รับการเคารพ นับถือ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ระดับทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารอาจได้รับการฝึกอบรมเฉพาะด้านการสื่อสารมาอย่างดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสพการณ์และความชำนาญ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูงย่อมมีโอกาสพัฒนาทักษะการสื่อสารจากการปฏิบัติงาน ช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ความสำคัญกับการสร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของอิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของธีรวิทย์ แพบัว (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรา ปานศรีแสง และมีนมาศ พรานป่า (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบึงกุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้ฝึกทักษะการสื่อสารในสถานการณ์จริงอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประชุม การนำเสนอ เป็นต้น และองค์กรมีบรรยากาศและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการสื่อสาร มีความเปิดเผย ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารมีทักษะ

การสื่อสารที่ดี เมื่อมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง ประกอบกับพื้นฐานและแรงจูงใจที่ดีของผู้บริหารเอง จึงทำให้ด้านความสามารถของผู้ส่งสารอยู่ในระดับมากและมีความสม่ำเสมอของผู้บริหารแต่ละคน และผู้บริหารควรหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิคหรือภาษาเฉพาะทาง เว้นแต่จำเป็นจริง ๆ และควรอธิบายให้ชัดเจนเมื่อต้องใช้ ใช้ประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ แทนประโยคซับซ้อนและยาวเกินไป เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ผิดแผนการพูดและการเขียนอย่างสม่ำเสมอ โดยขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่น

2. ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารได้เหมาะสมกับระดับความเร็วในการแพร่กระจายข่าวสารไปยังผู้รับสาร รองลงมา คือ ผู้บริหารใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้รับสาร กลุ่มเป้าหมาย และผู้บริหารกำหนดช่องทางสำหรับการสื่อสารได้ชัดเจน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่สะดวก และรวดเร็ว ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ เช่น จัดหาอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัย เครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง แอปพลิเคชันสำหรับการประชุมทางไกล เป็นต้น ผู้บริหารให้ความสำคัญและตระหนักถึงประโยชน์ของช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ช่องทางต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายผ่านการอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ องค์กรมีนโยบายสนับสนุนให้ใช้ช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัยและเหมาะสม เพื่อความรวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพในการทำงาน และมีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงช่องทางการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อมีการให้ความสำคัญ สนับสนุนทรัพยากร พัฒนาบุคลากร และติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง ประกอบกับบริบทขององค์กรมีความพร้อม จึงส่งผลให้ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีความสม่ำเสมอระหว่างผู้บริหาร

3. ด้านความชัดเจนของสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารเมื่อสื่อสารด้วยวาจา ออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี น้ำเสียงแจ่มใส เสียงดัง พังชัด รองลงมา คือ สารที่ผู้บริหารส่งตรงไปตรงมา กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการของกิจกรรม/โครงการให้ชัดเจน และสารที่ผู้บริหารส่งตรงไปตรงมา กำหนดผลลัพธ์ที่ต้องการของกิจกรรม/โครงการให้ชัดเจน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้บริหารมุ่งหวัง ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารได้รับการฝึกฝนและพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง จึงมีความชำนาญในการใช้ภาษาพูดและเทคนิคการนำเสนอที่ชัดเจน มีการวางแผนและเตรียมการสื่อสารอย่างรอบคอบ ทำให้เนื้อหาสารและผลลัพธ์ที่ต้องการมีความชัดเจน ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จึงตั้งใจและระมัดระวังในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน องค์กรมีบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้รับสารกล้าซักถามหากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ และมีการกำหนดช่องทางและรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสม ช่วยให้การสื่อสารมีความชัดเจนและตรงประเด็น อย่างไรก็ตาม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้บริหารมุ่งหวัง อาจเป็นเพราะบางครั้งอาจมีปัจจัยบางประการที่ทำให้การถ่ายทอดความหมายคลาดเคลื่อนไปจากที่ตั้งใจไว้ เช่น ผู้รับสารเข้าใจผิด หรือการสื่อสารผ่านสื่อบางประเภทไม่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารอาจต้องพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติมในส่วนนี้

4. ด้านความสามารถของผู้รับสาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้รับสารมีความสามารถในการรับรู้ ตีความ และทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่งสารมาได้อย่างชัดเจน ครบถ้วน และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรองลงมา คือ ผู้รับสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้บริหาร และผู้บริหารคำนึงถึงเจตคติของผู้รับสารที่มีต่อตัวผู้บริหารเอง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ผู้รับสาร เปิดใจยอมรับข่าวสารที่ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้ส่งสาร) ส่งมาโดยคำนึงถึงการเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะองค์กรมีกระบวนการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรอย่างเข้มงวด มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง มีการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อต่อการรับสาร รวมถึงบุคลากรมีพื้นฐานด้านการศึกษา ระดับความรู้ และประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน ส่งผลให้ผู้รับสารมีความรู้ ความสามารถและทักษะที่ดีในระดับสูงและใกล้เคียงกัน

องค์ความรู้ใหม่

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากช่วยสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ลดความขัดแย้ง และส่งเสริมความร่วมมือภายในองค์กร ผู้บริหารที่สามารถสื่อสารได้ดีจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร ได้แก่ 1) ผู้ส่งสาร ผู้บริหารต้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงคำศัพท์เฉพาะทางที่ซับซ้อน และเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับ 2) ช่องทางการสื่อสาร ควรเลือกช่องทางที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น การประชุม การพูดคุยโดยตรง โทรศัพท์ อีเมล หรือแอปพลิเคชันสื่อสารต่าง ๆ และควรปรับปรุงช่องทางให้ทันสมัยอยู่เสมอ 3) เนื้อหาสาร ข้อมูลที่สื่อสารต้องถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ และเข้าใจง่าย โดยเรียบเรียงให้เป็นระบบและหลีกเลี่ยงภาษาที่ยุ่งยาก และ 4) ผู้รับสาร ผู้บริหารควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสื่อสาร และสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง เพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็น สำหรับแนวทางพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหาร ได้แก่ 1) การจัดอบรมพัฒนาทักษะ โดยผู้บริหารควรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง 2) การประเมินผลการสื่อสาร ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ เพื่อนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสม 3) สร้างวัฒนธรรมองค์กร ที่สนับสนุนการสื่อสาร สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่โปร่งใส เปิดเผย และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเสรี และ 4) ประเมินผลลัพธ์จากการพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหาร

กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้บุคลากรมีความเข้าใจที่ตรงกัน ลดความเข้าใจผิด และช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทุกระดับ และทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสื่อสารให้เข้าใจง่าย เลือกช่องทางที่เหมาะสม สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับสาร และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การทำงานภายในองค์กรมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความสามารถของผู้ส่งสาร ควรฝึกทักษะการสื่อสารของผู้บริหารจัดให้มีการฝึกอบรมการใช้ภาษาที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหาร เน้นการสื่อสารให้ตรงประเด็น ชัดเจน ใช้คำศัพท์ที่ง่ายต่อการเข้าใจของผู้รับสาร หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาเฉพาะทางหรือภาษาที่ซับซ้อนเกินไป

1.2 ด้านช่องทางการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารควรพิจารณาส่วนและเร่งด่วน ควรใช้ช่องทางที่รวดเร็ว เช่น แอปพลิเคชันไลน์ หรืออีเมล ในขณะที่สารที่มีรายละเอียดมากควรใช้ช่องทางที่สะดวกต่อการนำเสนอ เช่น เอกสารนำเสนอหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

1.3 ด้านความชัดเจนของสาร ผู้บริหารควรกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผลว่าผู้รับสารสามารถรับรู้ และเข้าใจเนื้อหาได้ตรงตามเจตนาหรือไม่ และหากพบปัญหา ให้วิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ

1.4 ด้านความสามารถของผู้รับสาร ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะในการสื่อสารที่แสดงถึงการให้เกียรติและเคารพผู้รับสารอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้รับสารไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างสมควร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคุณในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของคุณในกลุ่มสหวิทยาเขตเทสรังสี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

เอกสารอ้างอิง

- จิตรจรรยา ทรงวิทยา. (2561). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 3(1), 41-57.
- ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล. (2563). *ทฤษฎีองค์การและการจัดการสมัยใหม่*. สมาคมการพิมพ์ไทย. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.thaiprint.org/2020/12/vol128/knowledge128-03/>.
- ธีรวิทย์ แพบัว. (2564). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 8(1), 55-68.
- เลิศดาว กลิ่นศรีสุข. (2555). *ความหมายของการบริหารการศึกษา*. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/403387>.
- วรรษยา ลาบุญญ. (2563). *คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิโรจน์ สารรัตน์, พระครูสุธีจริยวัฒน์, พระครูธรรมมาภิสมัย, พระมหาศุภชัย สุภกิจโจ, พระณัฐภูมิ สัพโส และวิบูล ทาษา. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 20(1), 261-271.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมศักดิ์ เจริญพานิชเสรี. (2548). *การศึกษาคุณลักษณะที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู* ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สุธิกานต์ บริเอก. (2564). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- อมรา ปานศรีแสง และเมื่อนมาส พรานป่า. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตป้อมปราบ. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 5(1), 89-99.
- อิทธิศักดิ์ ศิริจันทร์ และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2562). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 2. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 13(1), 136-144.
- Mukherjee, S. (2020). Disparities desperation and divisiveness: Coping with COVID -19 in India. *Psychological trauma: Theory research practic and policy*, 12(6), 582-584.